

UNIVERSITATEA DIN BUCUREȘTI
FACULTATEA DE DREPT

PROTECȚIA VIEȚII PRIVATE ÎN DREPTUL PENAL

REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT

CONDUCĂTOR DE DOCTORAT:

PROF. UNIV. DR. VALERIAN CIOCLEI

STUDENT DOCTORAND:

FLORIN COSMIN BOBEI

2025

I. OBIECTUL CERCETĂRII, JUSTIFICAREA ABORDĂRII TEMEI ȘI METODELE DE CERCETARE FOLOSITE

Prin cercetarea realizată am încercat să analizez o parte dintre problemele actuale legate de viața privată prin lentila dreptului penal român. În acest sens, ipoteza a fost stabilirea modului în care protejează dreptul penal român viața privată în sens restrâns, respectiv în ce măsură infracțiunile împotriva vieții private și a corespondenței sunt adaptate modelelor de înțelegere a noțiunii de viață privată și dacă aceste infracțiuni oferă o protecție eficientă împotriva noilor tipuri de intruziuni. Pentru verificarea ipotezei de mai sus, cercetarea a avut mai multe obiective.

În primul rând, am încercat să stabilesc *modul în care a fost înțeleasă viața privată din punct de vedere evolutiv*. Acest obiectiv a fost urmărit din două perspective: doctrina americană și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului. Cele două linii de analiză a vieții private au dus la formularea unor concluzii cu privire la elementele actuale care trebuie luate în considerare sau, dimpotrivă, abandonate în privința acestei noțiuni.

În al doilea rând, a fost realizată o *sistematizare generală a vieții private în raport cu dreptul penal*. Acest obiectiv a ajutat la clarificarea modului în care viața privată interacționează cu această ramură de drept și, în continuare, a restrâns sfera de analiză din cea de-a doua parte a tezei la ipostaza vieții private ca obiect al protecției penale.

În al treilea rând, după ce a fost creat cadrul general de înțelegere a vieții private și de stabilire a raportului său cu dreptul penal, *au fost analizate în detaliu trei dintre infracțiunile concepute pentru protecția vieții private și a corespondenței* (violarea vieții private, divulgarea secretului profesional și violarea secretului corespondenței). În urma analizei acestor infracțiuni, a fost verificată ipoteza de la care am pornit.

Deși mai există lucrări în spațiul juridic român care tratează, la modul general, problema protecției vieții private în dreptul penal, aceste lucrări au o serie de limite care justifică o abordare diferită a subiectului. Acestea se rezumă, de regulă, la analiza clasică a infracțiunilor, fără a încerca să explice (în afara unor mențiuni cu caracter general) noțiunea de viață privată, relația sa cu realitatea contemporană și raportul ei cu dreptul penal. Chiar și atunci când există o abordare conceptuală a vieții private, aceasta este limitată la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, fără a exista o sistematizare clară a noțiunii în contextul dreptului penal. Pe de altă parte, chiar dacă infracțiunile din această lucrare au mai fost analizate și în alte lucrări, abordarea pe care

o propun este una nouă din cel puțin două perspective: lucrările menționate au deja câțiva ani vechime, perioadă în care, cel puțin în privința violării vieții private, jurisprudența s-a dezvoltat rapid (inclusiv jurisprudența obligatorie a ÎCCJ); viziunea mea în privința înțelegerii și protecției vieții private este, parțial, una nouă, diferită față de cea propusă de alți autori români, fiind influențată în mare măsură de literatura de specialitate comparată. De altfel, analiza comparată a vieții private în sistemul american și în cel european, urmată de extragerea elementelor relevante pentru dreptul penal român reprezintă o abordare nouă în spațiul românesc. Prin urmare, în contextul acestor elemente, ipoteza pe care o voi verifica și obiectivele pe care le urmăresc în cercetarea de față *justifică abordarea acestei teme și relevă originalitatea lucrării.*

În privința *metodelor de cercetare folosite*, au fost utilizate, în principal, metoda logică și cea sistematică (având la bază observația), dat fiind că analiza a presupus interpretarea normelor de drept și calificarea juridică a situațiilor de fapt extrase din practica judiciară relevantă. Pe de altă parte, întrucât lucrarea a apelat în mod semnificativ la literatura de specialitate comparată și la dreptul comparat, o altă metodă utilizată a fost cea comparativă.

II. CONȚINUTUL LUCRĂRII

Teza este structurată în două titluri. **Primul titlu** este dedicat studiului fundamentelor teoretice ale vieții private. Chiar dacă conținutul titlului depășește sfera dreptului penal, am considerat că orice discuție referitoare la viața privată trebuie să pornească de la o analiză temeinică a subiectului dintr-o perspectivă exterioară acestei ramuri de drept. Viața privată nu este un concept specific dreptului penal, iar originea sa nu este una juridică. Prin urmare, pentru a putea înțelege viața privată ori pentru a stabili în ce mod și în ce măsură o putem proteja, această noțiune trebuie plasată în context.

Primul titlu este structurat, la rândul său, în două capitole. În **primul capitol** am încercat să prezint geneza și transformarea noțiunii de viață privată în gândirea occidentală. Pentru acest prim demers am urmat două direcții diferite. Pe de-o parte, am analizat dezvoltarea noțiunii de viață privată în spațiul american, iar pe de altă parte am prezentat concepția europeană asupra acestei noțiuni, în special prin prisma jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului.

Analiza teoriilor legate de viața privată, în special atunci când se pune problema protecției juridice, relevă un element central, care s-a păstrat până în prezent: *evoluția tehnologică*. În urma

analizei teoriilor care au încercat să explice conceptul de viață privată, am observat că așa-zisa teorie a „dreptului de a fi lăsat în pace” a apărut ca o reacție la un tip de revoluție tehnologică, respectiv dezvoltarea tehnicilor fotografice și răspândirea metodelor de captare și de diseminare a informațiilor de către presă. Din acest motiv, nu este vorba despre un moment de descoperire a vieții private, ci despre un moment în care aceasta a devenit relevantă juridic.

Totuși, am arătat că cea mai importantă teorie dezvoltată în secolul trecut, care a influențat cel mai mult concepțiile contemporane asupra vieții private, este cea bazată pe controlul asupra informațiilor personale. Prin controlul asupra informațiilor personale se face tranziția de la modul tradițional de „refugiu individual” în care era văzută viața privată la un model mai dinamic și mai fluid bazat pe ideea de control.

În cuprinsul lucrării am arătat că viața privată a fost înțeleasă, în special în formele sale incipiente, ca secret personal. Totuși, paradigma tradițională a vieții private ca secret este tot mai contestată astăzi. Cel mai important dintre motive ține tot de faptul că societatea actuală este una informațională, în care secretele personale sunt greu de păstrat. Echivalența dintre privat și secret este criticabilă și pentru că produce consecințe inechitabile atunci când o informație iese din sfera secretului, fără voința persoanei vizate. În aceste cazuri, deși informația rămâne una privată prin raportare la un criteriu substanțial, n-ar mai fi protejată pentru că n-ar mai fi una secretă.

Pentru că la fel de important ca modul în care viața privată a fost construită în societatea occidentală este și modul în care aceasta a fost criticată, am expus și principalele critici aduse acestui concept.

Am observat cum criticile reduționiste pun sub semnul întrebării coerența structurală a noțiunii de viață privată, argumentând, în esență, că elementele încadrate tradițional în acest concept nu au un liant clar care să le lege și pot fi protejate pe tărâmul altor drepturi.

De asemenea, am arătat cum criticile feministe au atacat modul în care viața privată a fost construită din punct de vedere istoric. Punctul central al teoriilor feministe are la bază sintagma „personalul este politic” pe baza căreia distincția dintre spațiul public și spațiul privat a fost făcută în detrimentul persoanelor vulnerabile. Deși unele critici feministe militează pentru eliminarea dreptului la viață privată, majoritatea nu resping în sine ideea de viață privată, ci contestă infrastructura ideologică în jurul căreia se realizează distincția la care am făcut referire anterior.

În continuare, am arătat cum criticile comunitariene susțin că ar trebui acordată o mai mare libertate comunității în detrimentul individului, pentru că doar așa poate fi asigurat un echilibru

între individ, comunitate și stat. Comunitarienii nu privesc comunitatea ca pe un adversar al autonomiei personale, ci ca pe un element care se opune unei intruziuni prea mari a statului.

În cadrul criticilor economice, viața privată este privită ca o resursă ce poate fi utilizată în raporturile economice. Persoanele dețin informații personale pe care le controlează, iar acest fapt le generează avantaje în raporturile cu societatea. În aceste condiții, protecția juridică a vieții private nu mai are la bază un fundament moral, ci unul funcțional, pentru că informațiile personale devin bunuri tranzacționabile, astfel că protecția trebuie să fie diferențiată în funcție de valoarea acestor bunuri.

Din perspectiva teoriilor contemporane asupra vieții private, am concluzionat că a scăzut semnificativ interesul pentru stabilirea unei definiții a conceptului. Noile preocupări ale doctrinei urmează alte direcții. O direcție este cea a cartografierii activităților practice care implică elemente de viață privată, pentru a crea o taxonomie a vieții private. O altă direcție este cea a dezvoltării unei teorii contextuale a vieții private, care să schimbe perspectiva dinspre o abordare generală a conceptului către o abordare specializată pe domenii. Totodată, cele mai recente analize în materie se concentrează asupra efectelor intruziunilor generalizate în viața privată. În acest sens, o parte din doctrină încearcă să schimbe percepția dominantă în privința modului în care funcționează intruziunile în viața privată: cucerirea tot mai mare a spațiului privat de către entități de supraveghere nu are doar un efect de distrugere a libertății (în sens clasic), ci mai ales un efect de construire a unei noi realități sociale și personale (obiective și subiective) – supravegherea are un efect de modelare a spațiului și a identității personale.

În cadrul aceluiași capitol am analizat modul în care noțiunea de viață privată s-a dezvoltat în spațiul european, prin jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului. Am arătat că, deși Curtea rămâne tributară opiniei sale că viața privată nu este susceptibilă de o definiție exhaustivă, aceasta a dezvoltat un model al „așteptării rezonabile la viață privată”, care a fost utilizat și în cauze recente. De asemenea, Curtea a stabilit mai multe elemente care trebuie luate în considerare în analiza așteptării rezonabile la viață privată. Totuși, în stadiul actual al jurisprudenței, așteptarea rezonabilă la viață privată nu poate fi singurul element de luat în considerare, ci este „un element important, dar nu întotdeauna suficient”. O altă concluzie care se desprinde din analiză este că modelul așteptării rezonabile la viață privată nu stabilește din punct de vedere substanțial materiile care interesează viața privată, ci are menirea să stabilească ce contexte implică probleme de viață privată. Avem, deci, un cadru contextual de analiză, nu unul substanțial.

Am evidențiat, totodată, și elementele analizate de Curte în materia dreptului la viață privată. Am observat că există mai multe categorii de drepturi analizate sub imperiul art. 8 din Convenție, precum dreptul la integritate fizică, morală și psihologică (care cuprinde la rândul său elemente), dreptul la imagine, dreptul la onoare și reputație, drepturile informaționale sau dreptul la identitate și autonomie. Domiciliul și corespondența sunt analizate distinct de Curte, nefăcând parte din viața privată în sens restrâns. Analiza jurisprudenței indică o protecție complexă a vieții private, care se adaptează constant la realitățile sociale. Acesta este, de fapt, principalul avantaj al modelului dezvoltat de Curte: adaptabilitatea. În egală măsură, analiza realizată creează o imagine completă a vieții private în jurisprudența Curții. Modelul spre care se îndreaptă Curtea în această materie este unul dual, format din context și substanță. Cu alte cuvinte, Curtea a stabilit de-a lungul timpului anumite elemente care țin de domeniul personal al individului și care au fost, deci, analizate pe tărâmul noțiunii de viață privată. Acesta este criteriul substanțial de analiză. Apoi, Curtea a dezvoltat criteriul contextual, argumentând că aceste elemente personale nu sunt întotdeauna ipostaze ale vieții private, ci doar în anumite contexte.

În **Capitolul II al Titlului I** am arătat că viața privată joacă un rol dublu în dreptul penal. Aceasta apare, în primul rând, la nivelul obiectului protecției penale, pentru că reprezintă o valoare socială care trebuie protejată inclusiv prin intermediul acestei ramuri de drept. Totuși, viața privată are și un rol de a limita incidența abuzivă a dreptului penal. Din acest punct de vedere, dreptul penal este o ramură de drept ce utilizează mijloace foarte intruzive în viața persoanelor. Viața privată reprezintă, astfel, o barieră în calea unor incriminări nejustificate.

Din perspectiva obiectului protecției penale, viața privată este atât o expresie a libertății persoanei, cât și o expresie a demnității acesteia. Este foarte importantă distincția între intruziunile care vizează accesul la informații sau la un spațiu intim și cele care se referă la diseminarea informațiilor obținute. Când intruziunea se referă la acces, este protejată în principal libertatea persoanei de a exista într-un context intim. În schimb, diseminarea informațiilor intime protejează demnitatea persoanei și dreptul acesteia de a controla circulația acestor informații.

Am arătat că viața privată ca expresie a libertății cuprinde incriminările împotriva intruziunilor spațiale (violarea de domiciliu și sediu profesional), dar și alte incriminări care protejează libertatea individului de a controla accesul altor persoane la aspecte precum imaginea, vocea sau corespondența. Am identificat, în acest sens, violarea vieții private în variantele alineatelor (1) și (5), precum și violarea secretului corespondenței în variantele alin. (1) teza I

(„deschiderea, sustragerea, distrugerea sau reținerea”), alin. (2), alin. (3) raportat la alin. (1) teza I și alin. (2), precum alin. (6) din Codul penal. De asemenea, în aceeași categorie ar putea intra și infracțiunile contra siguranței și integrității sistemelor și datelor informatice, care sancționează diverse forme de acces neautorizat la informații private.

În egală măsură, am arătat că dimensiunile protejării vieții private, ca expresie a demnității persoanei, în dreptul penal român sunt determinate în principal de infracțiunile de violarea vieții private, în variantele prevăzute de art. 226 alin. (2) și (2¹) din Codul penal, și divulgarea secretului profesional, prevăzut de art. 227 din Codul penal, dar și de alte incriminări precum folosirea abuzivă a funcției în scop sexual, în varianta prevăzută de art. 299 alin. (2) din Codul penal, inclusiv atunci când subiectul activ nu este un funcționar public, potrivit art. 308 din Codul penal (obiect juridic secundar), violarea secretului corespondenței, în variantele prevăzute de art. 302 alin. (1) teza a II-a, alin. (3) raportat la alin. (1) teza a II-a și alin. (4) din Codul penal sau hărțuirea sexuală, prevăzută de art. 223 din Codul penal (obiect juridic secundar).

Odată ce am stabilit formele pe care le poate lua viața privată ca expresie a unor drepturi-sursă diferite, am conturat și dimensiunile dreptului la viață privată în funcție de conținutul său propriu-zis. Din acest punct de vedere, am arătat că în dreptul penal român viața privată se înfățișează în patru forme de manifestare, având o dimensiune spațială, o dimensiune informațională, o dimensiune informatică sau digitală și o dimensiune a autonomiei personale.

În ceea ce privește viața privată ca limită a represiunii penale, această a doua funcție este esențială deoarece stabilește până unde poate interveni statul prin mijloace penale în autonomia individuală. Un exemplu relevant este dezincriminarea avortului în România, care a extins sfera vieții private și a restrâns implicit intervenția dreptului penal în deciziile privind propriul corp. În cadrul acestei analize am făcut o distincție între încălcarea principiului ultima ratio și situația în care intervenția penală reprezintă o intruziune abuzivă în viața privată. Principiul ultima ratio vizează situațiile când o valoare socială necesită protecție, dar mijloacele penale sunt considerate prea intruzive sau disproporționate comparativ cu alte ramuri de drept. În contrast, o intruziune este abuzivă atunci când statul intervine în aspecte ale vieții private care, prin natura lor, nu ar trebui să facă obiectul niciunei protecții juridice, ci ar trebui lăsate la libera dispoziție a individului (de exemplu, relațiile sexuale consensuale între adulți, avortul etc.). Un instrument prin intermediul căruia individul poate limita intruziunea mijloacelor penale este consimțământul, care în dreptul penal român poate lua forma unei cauze justificative.

În **Titlul II** al lucrării am analizat infracțiunile care protejează viața privată în sens restrâns, respectiv violarea vieții private, divulgarea secretului profesional și violarea secretului corespondenței.

În ceea ce privește violarea vieții private, cea mai importantă infracțiune dintre cele trei, se poate observa că prin protejarea celei mai specifice forme de viață privată legiuitorul se referă la imaginea persoanei, la sunetele acesteia (care pot fi considerate tot elemente ale imaginii personale) și la convorbirile private. Acest fapt nu înseamnă că viața privată se rezumă la aceste elemente, ci că legiuitorul român a preferat protejarea penală a unui fascicul de relații sociale specifice vieții private. Infracțiunea de violarea vieții private, cu toate neajunsurile sale, poate fi considerată a integra, într-o anumită măsură, teoriile contemporane cu privire la viața privată, prin intermediul cărora viața privată este văzută ca un fenomen contextual, adică ca un flux informațional într-un anumit context. Din acest punct de vedere, nu există informație privată în sine, ci elementul privat este determinat de context.

Infracțiunea de violarea vieții private protejează anumite elemente care sunt considerate, în mod tradițional, că aparțin vieții private, însă acestea nu sunt protejate oricum, ci doar în anumite contexte specifice. Cu alte cuvinte, pentru protejarea imaginii personale legiuitorul impune două limite importante: persoana vizată să se afle într-un domiciliu în sens penal, iar intruziunea să fie realizată prin mijloace tehnologice. Cred că aceste două limite exprimă esența infracțiunii de violarea vieții private pentru că ne arată, de fapt, contextele în care un anumit tip de informație este protejată. Practic, în cazul nostru informația este reprezentată de imaginea persoanei, iar această informație este considerată privată doar atunci când persoana se află într-un domiciliu în sens penal și doar atunci când este captată prin intermediul unui mijloc tehnic.

Așa cum rezultă din analiza pe care am realizat-o, alegerile legiuitorului în materie de context sunt criticabile. Se poate observa că legiuitorul a preferat un context spațial de protecție a imaginii personale, respectiv domiciliul în sens penal. Această alegere a generat probleme importante, precum faptul că imaginea persoanei nu a mai fost protejată în alte contexte private asemănătoare domiciliului. În esență, există trei mari neajunsuri ale acestei abordări. În primul rând, nu acoperă alte spații în afara domiciliului în sens penal care au un caracter privat asemănător acestui domiciliu. În al doilea rând, nu protejează imaginea personală în alte contexte care nu pot fi încadrate într-un spațiu delimitat. În al treilea rând, este protejată excesiv imaginea persoanei atunci când aceasta nu se află într-un context cu un pronunțat caracter privat.

Aceste nuanțe ne arată că o abordare bazată pe un context spațial prea strict nu este întotdeauna potrivită, deși are avantajul unei clarități ridicate. Am arătat totuși că legislațiile penale ale statelor europene în această materie propun mai multe soluții, cu mențiunea că limitarea protecției imaginii personale exclusiv la contextul domiciliului este rar utilizată.

Am argumentat că cel mai bun model de incriminare este cel bazat pe protecția anumitor stări sau activități specifice care prezintă elemente de viață privată (soluție deja existentă pentru convorbirea privată, care este protejată indiferent unde se desfășoară). Nu cred că societatea are nevoie de o protecție penală extrem de largă a dreptului la imagine personală, ci cred că trebuie identificate acele contexte care sunt frecvent întâlnite și care, atunci când sunt violate, provoacă prejudicii semnificative de natură morală sau patrimonială. Determinarea acestor contexte se face inclusiv pe baza jurisprudenței analizate în cadrul lucrării, din care rezultă că marea majoritate a cazurilor de violarea vieții private vizează imagini cu caracter sexual ori în care persoana vizată este dezbrăcată. Pentru celelalte cazuri, există frecvent soluții de renunțare la urmărirea penală ori sancțiunile suferite de făptuitor sunt minime, tocmai pentru că fapta este foarte puțin relevantă social. Ca atare, am concluzionat că o protecție eficientă la acest moment ar putea fi la fel de bine asigurată prin incriminarea accesului la imaginea personală în contextul unei activități sexuale sau atunci când persoana vizată este dezbrăcată.

Nu în ultimul rând, o abordare bazată pe protecția anumitor stări sau activități specifice care prezintă elemente de viață privată ar putea duce la acoperirea lacunelor legislative în legătură cu alte comportamente, precum upskirting, downblousing sau creepshooting. Se poate argumenta relativ ușor că un comportament de tip upskirting, chiar dacă se comite în public, este mai grav și mai traumatizant decât filmarea unei persoane care mănâncă în bucătăria locuinței sale. Totuși, acest comportament nu este acoperit de violarea vieții private.

Prin urmare, am arătat că legislația ar trebui modificată într-una dintre cele două direcții: ori prin extinderea protecției la alte spații neaccesibile publicului, ori prin eliminarea protecției spațiale și recurgerea la o abordare specializată, care să includă imaginea nudă sau sexuală a unei persoane (inclusiv din perspectiva captării imaginii, nu doar a distribuirii cum este la acest moment prevăzut în textul de lege), la care să fie adăugate alte contexte specifice (precum, poate, cel în care persoana se află într-o stare vulnerabilă/de neajutorare).

În continuare, din perspectiva elementului material am observat că au fost incriminate două forme de intruziune în viața privată, respectiv accesul și divulgarea. În timp ce divulgarea nu este

limitată la vreo modalitate concretă de comitere, accesul este limitat la utilizarea unor mijloace tehnice specifice. Incriminarea din alin. (1) ar putea să genereze dificultăți de aplicare în măsura în care ar apărea noi modalități de înregistrare a imaginilor sau convorbirilor unei persoane care n-ar putea fi încadrate în elementele materiale prevăzute de textul legal. În privința imaginii persoanei legea utilizează totuși termenul de *captare*, care este unul general, capabil să acopere modificările generate de progresul tehnologic. Variantele infracțiunii care incriminează forme de divulgare nu vor pune, cel mai probabil, probleme în viitor pentru că nu sunt limitate la divulgarea prin anumite mijloace.

Un alt aspect, care rezultă mai ales din examinarea literaturii de specialitate și a jurisprudenței în această materie, constă în tendința de a echivala caracterul privat al informației (indiferent sub ce formă se regăsește: imagine, convorbire etc.) cu caracterul secret al acesteia. Această tendință rezultă atât din modul în care este interpretată cauza de excludere a infracțiunii prev. de alin. (4) lit. b), cât și din modul în care sunt interpretate variantele prev. de alin. (2) și (2¹). Așa cum am arătat în Titlul I al lucrării, concepția vieții private ca secret personal este, în mare măsură, abandonată, existând teorii noi conform cărora viața privată nu se poate reduce la starea sa de secret.

În fine, o altă observație este legată de lipsa preocupării cu privire la imaginile artificiale care înfățișează o persoană. Am analizat posibilitatea ca divulgarea imaginilor deepfake să poată fi reținută ca infracțiune în cadrul alin. (2¹). Însă, este de remarcat că infracțiunea de violarea vieții private nu face nicio referire la acest tip de imagini. Deși poate ar fi o mișcare prea îndrăzneată, cred că legiuitorul ar trebui să se preocupe și de acest aspect. Adăugarea unui element material precum „producerea” și menționarea explicită a imaginilor create prin intermediul inteligenței artificiale ar putea completa cadrul legal. Discuția este relevantă și în contextul în care evoluția tehnologică șterge tot mai mult distincția dintre real și artificial, cel puțin în materia imaginilor. Cel mai probabil, foarte curând nu se va mai putea face o deosebire clară între imagini „reale” și imagini deepfake.

Pe lângă cele expuse mai sus, am arătat că una dintre cele mai importante probleme ale infracțiunii de violarea vieții private se regăsește la nivelul cauzei de excludere a infracțiunii prev. de alin. (4) lit. b). Infracțiunea nu este menită să protejeze împotriva unor intruziuni senzoriale (prin văz și auz), ci împotriva unor intruziuni prin mijloace tehnice. Ca atare, este ilogic să existe

o cauză de excludere a infracțiunii bazată pe dorința victimei de a fi văzută sau auzită. De fapt, această dispoziție ar trebui să facă referire la dorința victimei de a fi filmată sau înregistrată.

În ceea ce privește infracțiunea de *divulgarea secretului profesional*, principalul aspect pe care l-am remarcat este lipsa practicii judiciare în această materie. Din acest considerent, cred că infracțiunea ar trebui reformată, prin integrarea altor fluxuri de informații care pot fi calificate drept secrete profesionale. În acest sens, cred că reflectorul ar trebui pus pe gestionarea datelor personale de către persoanele juridice, mai exact de către corporații, care dețin și controlează un volum foarte mare de informații sensibile. Practic, în formularea actuală, textul acoperă informațiile gestionate de „micii” profesioniști. Însă, în contextul în care tendința socială este de corporatizare, de absorbire a profesiilor clasice în forme corporative de exercitare, o extindere expresă a sferei infracțiunii ar face-o din nou relevantă din punct de vedere social.

În ceea ce privește *violarea secretului corespondenței*, deși este o infracțiune cu mai multe variante de incriminare, analiza acestora a arătat multe neclarități și necorelări cu alte infracțiuni. Apreciez că cea mai mare problemă a acestei infracțiuni rezidă în lipsa abordării distincte a corespondenței electronice și a creării unor variante speciale care să vizeze acest tip de corespondență. Alin. (2) nu suplinește această carență pentru că prevede un element material cu o sferă restrânsă de incidență (interceptarea). Prin urmare, există practică neunitară și lipsește un consens doctrinar cu privire la raportul dintre violarea secretului corespondenței și infracțiunile contra sistemelor informatice (în special, accesul ilegal la un sistem informatic). Este de remarcat, de asemenea, că majoritatea statelor europene reglementează variante speciale de săvârșire a infracțiunii împotriva corespondenței electronice.

III. CONCLUZII

Obiectivul lucrării a fost stabilirea modului în care protejează dreptul penal român viața privată în sens restrâns, iar pentru atingerea obiectivului am analizat în ce măsură infracțiunile împotriva vieții private și a corespondenței sunt adaptate modelelor de înțelegere a noțiunii de viață privată și dacă aceste infracțiuni oferă o protecție eficientă împotriva noilor tipuri de intruziuni.

În urma cercetării realizate, au rezultat idei care prezintă noutate în doctrina autohtonă, precum regândirea noțiunii de viață privată astfel încât aceasta să nu fie redusă la secretul personal, adoptarea teoriilor actuale dominante în privința vieții private, bazate pe context informațional,

modificarea infracțiunii de violarea vieții private astfel încât protecția imaginii personale să nu depindă de spațiu, ci de context, modificarea unora dintre cauzele de excludere a infracțiunii din cadrul violării vieții private astfel încât să fie în concordanță cu logica incriminării, regândirea infracțiunii de divulgarea secretului profesional astfel încât să integreze datele personale gestionate de corporații, adăugarea unei variante specifice în cadrul infracțiunii de violarea secretului corespondenței care să vizeze corespondența electronică.

Apreciez că problemele identificate, teoriile expuse și analizate critic, dar și soluțiile propuse în cuprinsul lucrării pot contribui la perfecționarea legislației existente, astfel încât dreptul penal să rămână relevant în ceea ce privește protecția vieții private.